

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНЖЕНЕРА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кравченко Т.В., канд. пед. наук, доц.

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

Дейниченко Г.В., д-р техн. наук, проф.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Протягом останнього десятиліття заклади вищої освіти України здійснили масштабний перехід на дворівневу модель підготовки фахівців. Перехід на систему підготовки «бакалавр – магістр» був обумовлений не тільки приєднанням нашої країни до Болонської декларації. Необхідність підготовки випускників з різним рівнем базової освіти обумовлена вимогами сучасної інноваційної економіки, яка базується на застосуванні у виробництві високих технологій та інтелектуальної праці. Стара модель вищої освіти, що була націлена на підготовку фахівця для конкретного робочого місця, стала гальмом у забезпеченні мобільності учорашніх студентів на ринку праці, їх орієнтації не на конкретний об'єкт праці, а на достатньо широку сферу діяльності.

Під впливом повної економічної політики країни була змінена парадигма вищої професійної освіти – від освіти «на все життя» до освіти «протягом усього життя». В основу нової моделі освіти покладено так званий компетентісний підхід.

У педагогічному аспекті зазвичай використовують наступні визначення: компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), необхідних для якісної продуктивної діяльності в певній сфері; компетентність – володіння людиною відповідними компетенціями, здатність застосувати їх у власній практичній роботі. Вимоги до результатів навчання за окремими дисциплінами і практиками заклад вищої освіти встановлює самостійно, тобто в програмах дисциплін повинні бути сформульовані конкретні результати навчання у вигляді компетенцій. Проте чисельні компетенції навчальних дисциплін повинні бути пов'язані з узагальненими професійними і загальнокультурними компетентностями випускника, його соціальними і особистісними якостями, тобто з компетентісною моделлю.

Якщо напрямом підготовки, за яким проводиться навчання в закладі вищої освіти – це інженерна підготовка, незалежно від її рівня (бакалавр, магістр), та під час розробки компетентісної моделі випускника можна виділити такий склад загальнокультурних,

загальнопрофесійних і професійних компетентностей, які могли б бути застосовані до будь-якої діяльності інженера, незалежно від напряму підготовки.

Для вітчизняної інженерної освіти перехід до системної моделі (кваліфікаційної та компетентної в їх поєднанні) є конче актуальним. Якщо раніше основним завданням системи вищої освіти була підготовка фахівців для масового стабільного виробництва з технологією, що рідко змінюється, та постійним асортиментом продукції, що випускається, то на сьогодні ситуація змінилася. Сучасні технології виробництва змінюються швидко, виробництво стає більш гнучким, тому воно потребує фахівця, здатного проявляти ініціативу і активність в умовах струмких змін. Одним з яскравих прикладів конкретного напряму інженерної діяльності можуть бути підприємства харчової промисловості та заклади ресторанного господарства, а також науково-дослідні організації та заклади технічного забезпечення, що працюють в альянсі з цими підприємствами. Підготовка компетентних фахівців для роботи в цій сфері дуже важлива сучасна задача для закладів вищої освіти при цьому компетентністю інженера харчової індустрії можна вважати набір мобільних професійно-кваліфікаційних, творчих та соціально-гуманітарних компетенцій інженера, які визначають його здатність та можливість до діяльності в умовах ринкових відносин та дозволяють досягти результатів, адекватних вимогам науково-технічного прогресу та сучасним викликам галузі.

На наш погляд, необхідно змінити підхід до підготовки фахівців, оскільки раніше намагалися дати закінчену освіту на все життя, тому до навчальних планів включали як можна більше дисциплін. Сьогодні треба навчити інженера тому, чим він буде займатися на першому, початковому етапі професійної діяльності, розвинути у нього здатність до інноваційного мислення, закласти потребу до самоудосконалення. Саме цьому і буде сприяти реалізація компетентного підходу у навчальному процесі. У подальшому перед випускниками буде відкритий широкий шлях до саморозвитку, підвищення кваліфікації, поглиблення та розширення рівня освіти, в тому числі через аспірантуру або професійну перепідготовку.